

Eiropas Reģionu
komiteja

Commission for
the Environment,
Climate Change and Energy

ENVE

GDGL Campaign: Handbook

Green Deal
Going Local

Sazinieties ar mums:
greendeal@cor.europa.eu

Kas ir ceļvedis “Zaļais kurss vietējā līmenī”?

Norādījumi vietējām un reģionālajām pašvaldībām par zaļo pārkārtošanos

Zaļais kurss ir **jaunā ES izaugsmes stratēģija**, kuras mērķis ir virzīt Eiropu uz ilgtspējīgāku un noturīgāku dzīvesveidu. Būtībā tas ir ceļvedis, ar ko Eiropas Komisija nāca klajā, reaģējot uz ES saistībām risināt klimata pārmaiņu un citus vides jautājumus.

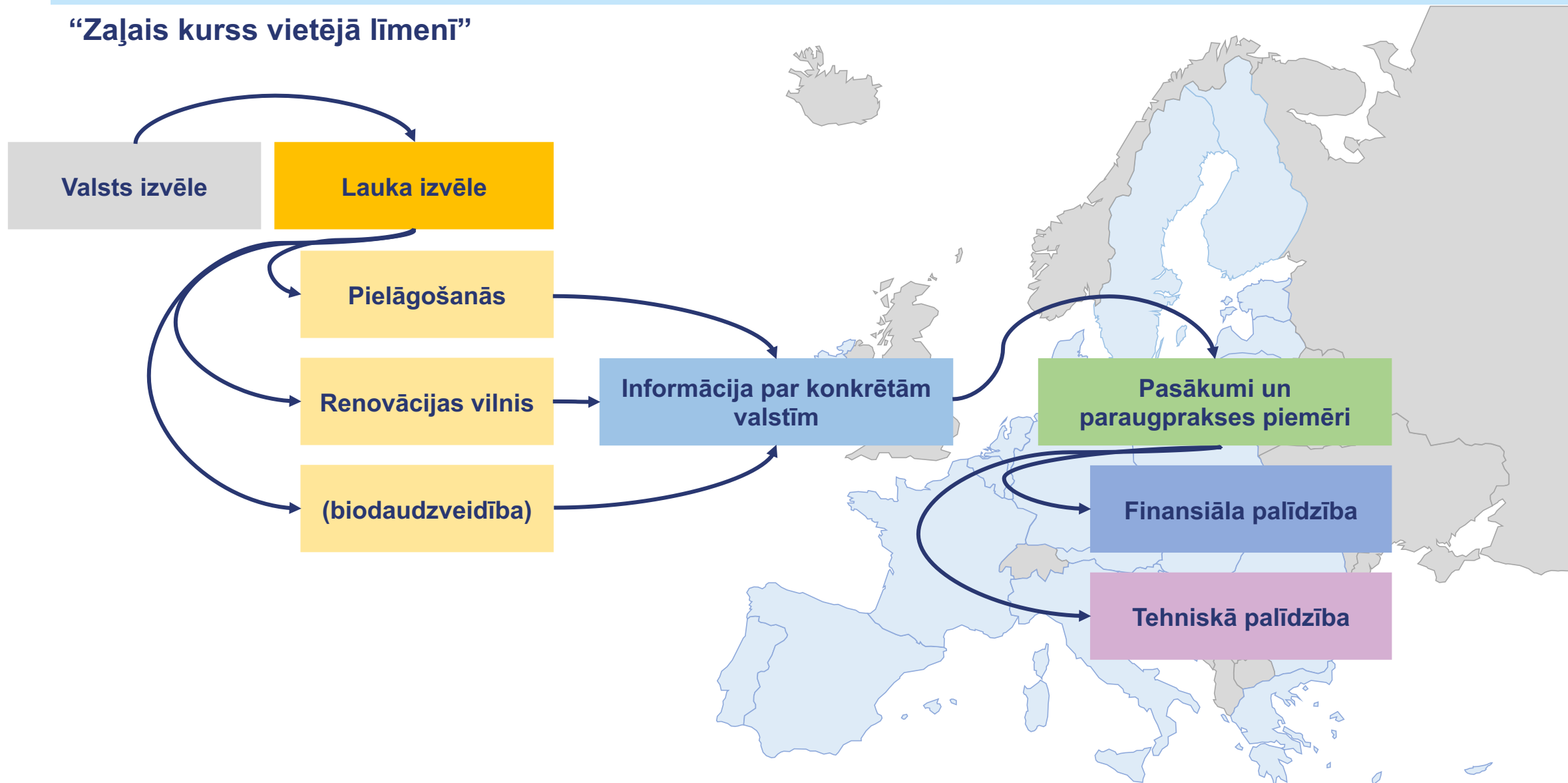
Attiecīgie mērķrādītāji un mērķi:

- iekļaut 2050. gada **klimatneitralitātes** mērķi Eiropas Klimata aktā;
- līdz 2030. **gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas** vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni;
- stimulēt **zaļo darbviētu** radīšanu un saglabāt ES panākumus siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā, vienlaikus turpinot **ekonomikas izaugsmi**;
- nodrošināt, lai pārkārtošanās būtu **taisnīga un nevienu neatstātu novārtā**;
- aizsargāt iedzīvotāju **veselību un labklājību** no vidiskiem riskiem.

Šajā **ceļvedī** sniegti norādījumi vietējām un reģionālajām pašvaldībām (VRP) **par zaļā kursa īstenošanu vietējā un reģionālā līmenī**. Tas palīdz **rast pareizos pasākumus**, kas ļaus novērst klimata pārmaiņu radītos apdraudējumus. Tajā norādīts uz **pārbaudītu praksi, finansiālo atbalstu un tehnisko palīdzību pielāgošanās, renovācijas viļņa un biodaudzveidības jomā**.

Kā tas darbojas: klikšķināšana ceļvedī

“Zaļais kurss vietējā līmenī”

Latvija

Vai vēlaties veicināt noturību? Uzziniet par [pielāgošanos](#) klimata pārmaiņām un par dažādiem pasākumiem, kas piemērojami jūsu klimata zonai.

Vai vēlaties uzzināt vairāk par to, kā atjaunot savas ēkas? Iepazīstieties ar renovācijas viļņa pasākumiem!

Latvijā

Pielāgošanās nozīme vietējām un reģionālajām pašvaldībām

Pielāgošanās ...

- ... ir **pielāgošanās process pašreizējām vai paredzamām ekstremālām klimata parādībām** un to ietekmei.
- ... attiecas uz dabu un pilsētvidi, ko veidojis cilvēks.
- ... ir svarīga, lai līdz minimumam samazinātu kaitējumu.
- ... ir centieni **rast risinājumu, kā sadzīvot ar iespējamām klimata pārmaiņām.**
- ... atšķiras no klimata pārmaiņu mazināšanas, kuras mērķis ir palēnināt klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi.

Tas ir svarīgi **vietējām un reģionālajām pašvaldībām**, jo...

- ... klimata pārmaiņu fiziskā ietekme un ar tām saistītā sociālekonomiskā ietekme reģionālā līmenī ievērojami atšķiras.
- ... nav **viena visiem piemērota risinājuma: pielāgošanās ir atkarīga no konteksta!**

VRP būtu jāizvēlas **pielāgoti pielāgošanās pasākumi**, jo...

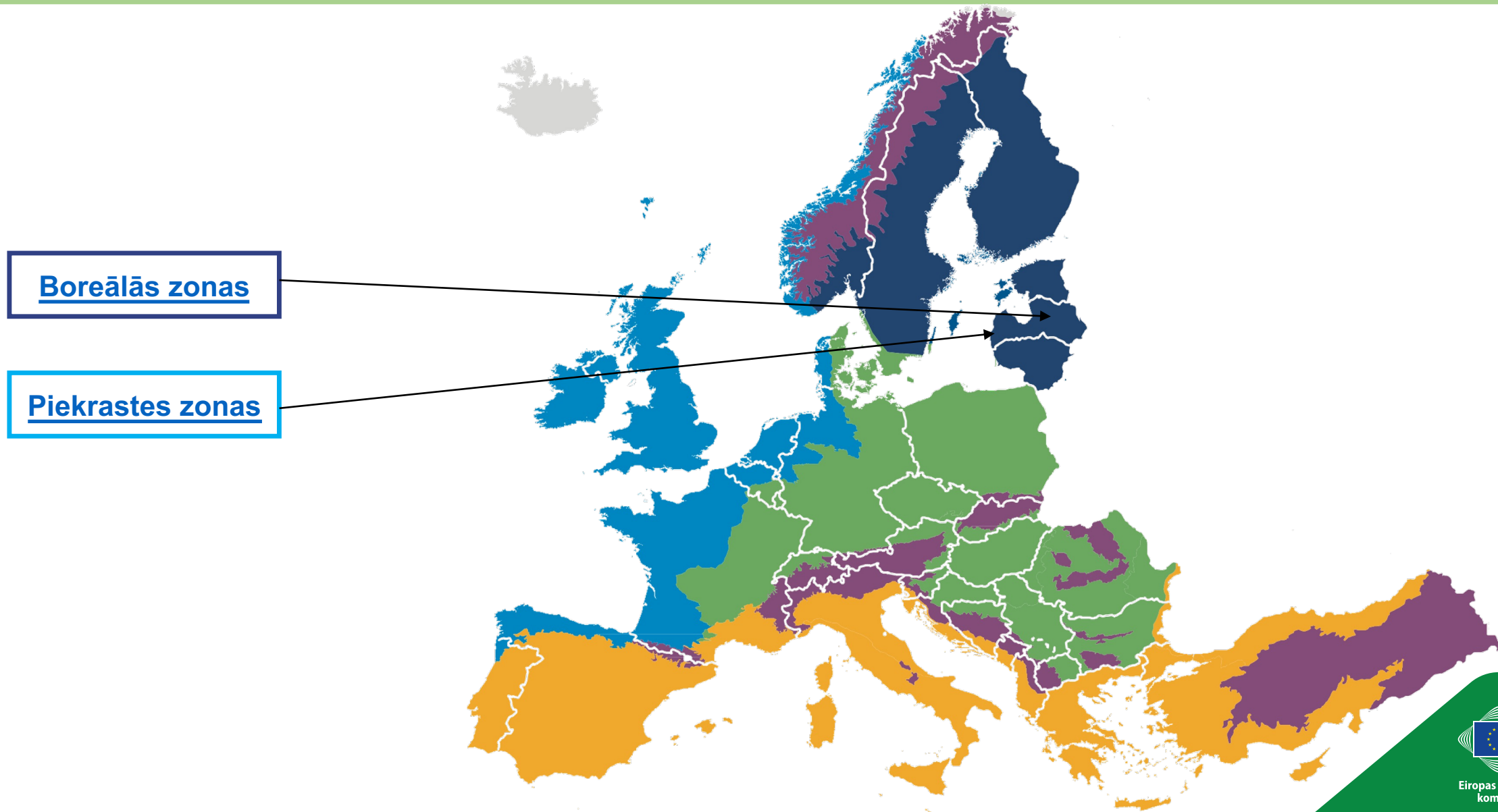
- ... klimata pārmaiņu ietekme jau ir jūtama globālā, valstu un reģionālā līmenī.
- ... valsts pasākumi var nebūt pilnībā piemērojami vietējiem un reģionālajiem apstākļiem.

Reģionālās politikas veidotāji tiek aicināti izstrādāt īpašus pielāgošanās pasākumus, **kas atbilst viņu kopienu konkrētajām vajadzībām**. Viņi var izvēlēties **pelēkus, zaļus un nesaistošus pasākumus**, kas attiecas vai nu uz...

- ... **pakāpenisku pielāgošanos**, kas uztur sistēmas būtību; vai
- ... uz **transformējošu pielāgošanos**, kas maina sociālekoloģiskās sistēmas pamatīpašības.

Uzzini par pielāgošanās pasākumiem un
paraugprakses piemēriem [Latvijā!](#)

Latvija – Izvēlieties klimata zonu

Boreālais reģions

Uzziniet, kā...

... pārvaldīt lielu nokrišņu daudzumu

Viena no temperatūras paaugstināšanās sekām ir nokrišņu režīma izmaiņas. Piemēram, boreālajā reģionā ir palielinājies stipru nokrišņu daudzums un pastiprinājušās upju plūsmas. Lai gan šī ietekme ir rūpīgi jāuzrauga, jāņem vērā arī iespējamais hidroenerģijas potenciāla pieaugums enerģijas ziņā.

... tikt galā ar kušanas sekām

Augstākas vidējās temperatūras dēļ apsnigušo ezeru un upju ledus seguma samazināšanās, visticamāk, ietekmēs boreālo reģionu. Lai gan tas galvenokārt varētu izraisīt jūras līmeņa paaugstināšanos, tas arī samazinās pieprasījumu pēc apkurei izmantojamās enerģijas, un, iespējams, palielinās vasaras tūrismu.

... sagatavoties ziemas vētrām

Augstākas temperatūras ietekmē palielinās arī ziemas vētru biežums. Lai pasargātu ēkas no bojājumiem, ir ļoti svarīgi sagatavoties šiem notikumiem.

... apkarot slimības

Augstāka temperatūra un lielāks nokrišņu daudzums palielina meža augšanas potenciālu, taču tas var arī palielināt meža kaitēkļu risku.

Piekrastes zonas un reģionālās jūras

Uzziniet, kā...

... aizsargāt piekrasti

Ledus un sniega segas kušanas dēļ sagaidāms augstāks jūras līmenis, kas, visticamāk, ietekmēs piekrastes zonas un reģionālās jūras, izraisot jūras līmeņa celšanos, piekrastes plūdus un jūras virsmas temperatūras paaugstināšanos.

... apkarot slimības

Augstāka temperatūra, visticamāk, ietekmēs okeāna skābuma līmeni un mainīs fitoplanktona kopienas. Turklāt slimības, ko izraisa piesārņots ūdens, var kaitēt biodaudzveidībai un radīt veselības problēmas.

... pārvaldīt zvejas potenciālu

Klimata ietekme var izraisīt jūras sugu migrāciju uz ziemeļiem, radot ne tikai zvejas iespējas, bet arī arvien lielāku skaitu "mirušo" jūras zonu.

Uzziniet, kā pārvaldīt lielu nokrišņu daudzumu

- [Ilgtspējīgas drenāžas sistēmas](#)
- [Dambji un aizsprosti](#)
- [Paplašināt ceļmalas grāvjus](#)
- Samazināt un atvērt [pārklātas virsmas](#)
- [Zaļi / atstarojoši jumti un zonas](#)
- [Palieņu atjaunošana un uzturēšana](#)
- [Mitrāju atjaunošana un uzturēšana](#)
- [Agrīnās brīdināšanas sistēma](#)

Uzziniet, kā tikt galā ar kušanas sekām

- (Kalnu) [klinšu stabilizēšana](#)
- (Kalnu) [klinšu nostiprināšana](#)
- [Zaļo zonu palielināšana un atjaunošana](#)
- [Mūžīgā sasaluma un ledāju uzraudzība](#)
- [Neaizsargātības novērtējumi](#)
- [Agrīnās brīdināšanas sistēma](#)
- [Apdrošināšanas veicināšana](#)
- Attiecībā uz tūrismu bez automašīnām / [ilgtspējīgu tūrismu](#)

Uzziniet, kā aizsargāt piekrasti

- [Mākslīgās kāpas un kāpu atjaunošana](#)
- [Dambji](#)
- [Liedaga atjaunošana](#)
- [Plūdu barjeras](#)
- [Infrastruktūras pārvietošana](#) lielākā augstumā
- [Palieņu atjaunošana un uzturēšana](#)
- [Mitrāju atjaunošana un uzturēšana](#)
- [Turpmākās erozijas novērtējums/kartēšana](#)
- [Neaizsargātības novērtējumi](#)
- Iekļaut jūras līmeņa celšanos [nākotnes pilsētplānošanā](#)
- [Klinšu stabilizācija](#)
- [Klinšu nostiprināšana](#)

Uzziniet, kā sagatavoties ziemas vētrām

- [Agrīnās brīdināšanas sistēmas](#)
- [Neaizsargātības novērtējumi](#)

Uzziniet, kā apkarot slimības

- Identificēt visproblemātiskākos slimību pārnēsātājus un patogēnus un izsekot to pārvietošanos
- Agrīnās brīdināšanas sistēmas
- Izpratnes veicināšanas kampaņas, kuru mērķis ir panākt ieradumu maiņu

Uzziniet, kā pārvaldīt zvejas potenciālu

- [Zemūdens sūknēšanas ierīces](#)
- [Dabisko plēsēju](#) introdukcija
- Identificēt [problemātiskākās sugas](#) un izsekot to pārvietošanos
- [Agrīnās brīdināšanas sistēmas](#)
- [Uz risku balstīts zonējums](#)

Siltumizolācijas uzlabošana

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Siltumizolācijas uzlabošana

Pastāv vairākas iespējas, kā panākt ēku klimatnoturību attiecībā uz pārmērīgi augstām temperatūrām. Šīs iespējas attiecas uz ēku projektēšanu, tai skaitā IT tehnoloģiju izmantošanu siltumkomforta optimizēšanai, un ēku norobežojošajām konstrukcijām. Siltumizolācija ir svarīga tehnoloģija, lai samazinātu enerģijas patēriņu ēkās, novēršot siltuma pieaugumu un zudumus ēkas norobežojošajās konstrukcijās.

Paraugprakse:

- Dzīvošana koka mājā [Turīnā](#): pielāgošanās un seku mazināšanas pasākumu apvienošana komforta palielināšanas nolūkā (Itālija)
- Ēku [klimatnoturība](#) pret pārmērīgu karstumu

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Vertikālā zaļināšana

Pelēkie pasākumi

Vertikālā zaļināšana

Pielāgošanās

Palielinoties pilsētu blīvumam un samazinoties zemes pieejamībai, arvien vairāk tiek izmantoti vertikālie apstādījumi, lai veicinātu veģetācijas izmantošanu pilsētu teritorijās. Vertikālajiem apstādījumiem ir vairāki pozitīvi aspekti: tos var izmantot dzesēšanai, ūdens apsaimniekošanai un arī pārtikas nodrošināšanai.

Paraugprakse:

- [Berlīnes biotopu platību faktors](#) (Vācija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Noēnotu zonu palielināšana

Zaļie un pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Noēnotu zonu palielināšana

Noēnotas zonas palielināšana tiek uzskatīta par vienu no visefektīvākajām stratēģijām siltumkomforta uzlabošanai vasarā. Pilsētplānošanas stratēģijas var izmantot, lai vasaras mēnešos gājēju zonās pilsētā radītu labāku siltumkomfortu. Dažas no šīm stratēģijām ietver saules nojumju uzstādīšanu ēkās, koku stādīšanu un noēnojuma palielināšanu, lai cīnītos pret siltumsalas efektu.

Paraugprakses piemēri:

- Sociālā neaizsargātība pret karstuma viļņiem – no novērtējuma līdz pielāgošanās pasākumu īstenošanai [Košicē un Trnavā](#) (Slovākija)
- [Barselonā](#) koki mazina Vidusjūras pilsētas klimata pārmaiņu ietekmi (Spānija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Zaļie / atstarojošie jumti un zonas

Pelēkie / zaļie pasākumi

Pielāgošanās

Zaļie / atstarojoši jumti

Zaļais jumts ir veģetācijas slānis, kas uzklāts virs hidroizolācijas sistēmas, kura uzstādīta uz plakana vai nedaudz slīpa jumta. Zaļos jumtus dēvē arī par veģetatīvajiem vai ekoloģiskajiem jumtiem. Tie palīdz kontrolēt lietus ūdens noteces un aizturēšanu, absorbē lieko ūdeni, mazina pilsētas siltumsalas efektu, uzlabo gaisa kvalitāti un nodrošina ēku siltumizolāciju.

Paraugprakses piemēri:

- Zaļie jumti [Bāzelē](#): pielāgošanās un seku mazināšanas pasākumu apvienošana
- Četri [Hamburgas](#) zaļo jumtu stratēģijas pīlāri: finanšu stimuls, dialogs, regulējums un zinātne

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Zaļo zonu palielināšana un atjaunošana

Zaļie pasākumi

Pielāgošanās

Zaļo zonu palielināšana un atjaunošana

Zaļās zonas pilsētās mazina piesārņojuma ietekmi un var mazināt tā dēvēto pilsētas siltumsalas efektu, kas izpaužas kā pilsētu teritorijās iesprostots siltums. Šis efekts pilsētās rodas cilvēku darbības rezultātā. Pilsētu zaļās zonas, piemēram, parki, rotaļu laukumi un apstādījumi dzīvojamo ēku teritorijās, var veicināt garīgo un fizisko veselību un samazināt saslimstību un mirstību pilsētu dzīvojamajos rajonos, nodrošinot psiholoģisku relaksāciju un stresa mazināšanu. Dzīvojamās vides apzaļumošana labvēlīgi ietekmē ne tikai veselību un labsajūtu. Tā arī atvieglo ūdens apsaimniekošanu un veicina biodaudzveidību apbūvētās teritorijās, kā arī var palīdzēt mazināt trokšņa piesārņojuma ietekmi.

Paraugprakse:

- Videi draudzīgs pilsētas ielu dizains, kas nodrošina decentralizētu, ekoloģisku lietusūdens apsaimniekošanu [Obergrafendorfā](#) (Austrija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Parki un strūklakas pilsētās

Zaļie pasākumi

Pielāgošanās

Parki un strūklakas pilsētās

Parki un strūklakas kā atpūtas vietas ir svarīgi aspekti siltumsalas efekta mazināšanā. Vēsturisko dzeramā ūdens strūklaku remonts un jaunu strūklaku uzstādīšana var palīdzēt cilvēkiem, kuri izjūt siltuma negatīvo ietekmi pilsētā, jo viņi var izmantot ūdeni, lai atvēsinātos vai veldzētu slāpes. Atklātie ūdeņi var pazemināt gaisa temperatūru iztvaikojot, absorbējot siltumu un pārnesot siltumu, jo tekošam ūdenim ir lielāks dzesēšanas efekts nekā stāvošam ūdenim. Ūdens izsmidzināšanai no strūklakas ir vēl lielāks dzesēšanas efekts, jo ūdens un gaiss saskaras ar lielu virsmu, kas stimulē iztvaikošanu. Dzesēšanas efekts ir arī ielu laistīšanai. Vislabāk to darīt no rīta un pēcpusdienā tiešos saules staros. Strūklakas var samazināt apkārtējā gaisa temperatūru par 3°C, un to dzesējošais efekts ir jūtams līdz pat 35 metru attālumā. Strūklakām ir arī sociāla ietekme, jo bērni tās var izmantot kā rotaļu laukumus un tās var kalpot kā pulcēšanās vietas parkos un skvēros.

Paraugprakse:

- [Štutgarte](#): siltumsalas efekta un sliktas gaisa kvalitātes apkarošana ar ventilācijas koridoriem un zaļo un zilo infrastruktūru (Vācija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

ENVE

Eiropas Reģionu
komiteja

Karstuma viļņu rīcības plāni

Nesaistoši pasākumi

Karstuma viļņu rīcības plāni

Pielāgošanās

Lai uzlabotu sabiedrības veselības reakciju uz ekstremālām temperatūrām un karstuma viļņiem, [EuroHEAT](#) projektā ir kvantitatīvi novērtēta karstuma ietekme uz veselību Eiropas reģiona pilsētās un ir apzinātas iespējas uzlabot veselības sistēmu sagatavotību un to reaģēšanu, lai aizsargātu veselību. Projekta galvenais vēstījums ir tāds, ka karstums apdraud veselību un klimata pārmaiņas palielina karstuma viļņu biežumu. Karstā laika ietekmi uz veselību var novērst, un var pieņemt sabiedrības veselības stratēģijas un pasākumus. Preventīvos nolūkos ir vajadzīgs dažādu līmeņu pasākumu kopums, tostarp meteoroloģiskās agrīnās brīdināšanas sistēmas, medicīniskie ieteikumi, īpaši neaizsargātām iedzīvotāju grupām paredzēti veselības aprūpes pakalpojumi, bezmaksas informācijas un palīdzības tālruņi, ēdiena piegāde un aprūpe mājās.

Paraugprakses piemēri:

- Portugāles [ārkārtas karstuma viļņu plāna](#) darbība
- [Rīcības plāns](#) Anglijai karstuma viļņu gadījumā
- Austrijas plāns [aizsardzībai pret karstumu](#)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Ilgspējīgas drenāžas sistēmas

Pelēkie pasākumi

Ilgspējīgas drenāžas sistēmas

Pielāgošanās

Ilgspējīgas drenāžas sistēmas ir alternatīva virszemes ūdeņu tiešai novadīšanai caur cauruļvadu un kanalizācijas tīkliem uz tuvējām ūdenstecēm. Tās ir īpaši noderīgas, lai mazinātu plūdus, uzlabotu ūdens kvalitāti, samazinātu piesārņojumu un nodrošinātu dzīvotnes savvaļas dzīvniekiem.

Paraugprakses piemēri:

- Pilsētas lietusūdens apsaimniekošana [Augustenborgā](#), Malmē (Zviedrija)
- Lietusūdens apsaimniekošana Vekšē – Linneja kanāls un [Vekšes](#) ezera lagūnas (Zviedrija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Dambji un aizsprosti

Pelēkie pasākumi

Dambji un aizsprosti

Pielāgošanās

Dambjus un aizsprostus nepieciešams regulāri apkopt un nostiprināt, lai saglabātu to aizsardzības spējas un ievērotu drošības prasības. Turklāt klimata scenāriji, kas saistīti ar jūras līmeņa celšanos un ekstrēmiem laikapstākļiem, var veicināt jaunu drošības prasību noteikšanu un jaunu aizsargdambju būvniecību apzinātajās vājajās vietās vai esošo aizsargdambju paaugstināšanu un nostiprināšanu. Dambju un aizsprostu nostiprināšana var palielināt to stabilitāti un izturību pret dambju pārraušanu, piemēram, nostiprinot dambja iekšējo kodolu vai uzlabojot dambja virsmas īpašības, kas veicina dambja vispārējo stabilitāti. Uzziniet vairāk par dambjiem un aizsprostiem [šeit](#).

Paraugprakses piemēri:

- Integrētā piekrastes drošības ģenerālpilāna īstenošana [Flandrijā](#) (Beļģija)
- Reģionālā plūdu riska pārvaldība, apvienojot vienkāršus un sarežģītus inženiertehniskos risinājumus, [Norfolk Broadlands](#) (Apvienotā Karaliste)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

ENVE

Ceļmalas grāvju paplašināšana

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Ceļmalas grāvju paplašināšana

Viens no brauktuves drenāžas grāvja mērķiem ir novērst lietus ūdens nedrošu uzkrāšanos uz brauktuves seguma. Vaļējs grāvis ļauj ūdenim pilnībā aizplūst no ceļa virsmas. Grāvis arī nepārtraukti aiztur lietus ūdeni, kas plūst uz brauktuves pusi no blakus esošās zemes. Tādēļ brauktuves drenāžas grāvis, visticamāk, neļaus uzkrāties ūdenim uz brauktuves virsmas vai tās tuvumā. Šo grāvju paplašināšana palīdz uzkrāt ūdeni.

Paraugprakse:

- Integrēta pielāgošanās ūdens apsaimniekošanā aizsardzībai pret plūdiem [Izolā](#) Vičentīnā (Itālija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Samazināt un atvērt pārklātas virsmas

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Samazināt un atvērt pārklātas virsmas

Mākslīgas, necaurlaidīgas virsmas, kas pārklātas piemēram, ar darvu, var izraisīt lokālus ūdens traucējumus biežāku ekstremālu lietusgāžu gadījumos. Ar šo tiek nošķirti ūdens radītie traucējumi kanalizācijā pēc ekstremāliem vasaras nokrišņiem un ūdens traucējumi no ūdensceļiem pēc ilgstošiem nokrišņiem, kas biežāk vērojami ziemas mēnešos. Atverot pašreizējās pārklātās virsmas un samazinot šādu virsmu platību, var novērst pilsētu applūšanu un palīdzēt absorbēt ūdeni.

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Uzlabot apūdeņošanas sistēmas lauksaimniecībā

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Uzlabot apūdeņošanas sistēmas lauksaimniecībā

Apvidos, kur nokrišņu daudzums nav regulārs vai nav pietiekami biežs, ir nepieciešamas lauksaimniecības tehnoloģiju inovācijas, piemēram, papildu apūdeņošanas sistēmas, lai saglabātu kultūraugu veselību. Apūdeņošanas sistēma ir mākslīga un sistemātiska ūdens pievadīšana augsnē, izmantojot dažādus cauruļu, sūkņu un smidzinātāju tīklus. Lauksaimniecībā izmanto dažādas apūdeņošanas metodes, to skaitā pilienvēda apūdeņošanas sistēmas, smidzinātāju apūdeņošanas sistēmas, centrālo šarnīru apūdeņošanas sistēmas, rievotās apūdeņošanas sistēmas un terasveida apūdeņošanas sistēmas. Ūdens taupīšanas nolūkā ir būtiski uzlabot apūdeņošanas sistēmas, lai efektīvāk un ilgtspējīgāk izmantotu ūdeni. Plašāka informācija ir pieejama [šeit](#).

Paraugprakse:

- Augsnes struktūras uzlabošana laukaugu saimniecībā [Heilbronnas](#) rajonā (Vācija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Kalnu klinšu uzturēšana un atjaunošana

Pelēkie pasākumi

Kalnu klinšu uzturēšana un atjaunošana

Pielāgošanās

Kalnu klintis lielākoties ir cietas, veidotas no kaļķakmens, smilšakmens, granīta un citiem iežiem. Kalnu klintīm raksturīgi iežu nogrūvumi vai klinšu nobrukšana. Klinšu eroziju gandrīz vienmēr izraisa strukturāla erozija, kā rezultātā krasta līnija pakāpeniski atkāpjas, jo izskaloto nogulumu (akmeņu, oļu vai smilšu) daudzums pārsniedz nogulsnēto nogulumu daudzumu. Lai mazinātu klinšu eroziju un tās sekas – zemes nogrūvumu, sabrukumu, iežu nobrukšanu – klinšu nostiprināšanas paņēmieni mērķis ir palielināt nogāzes izturību un vispārējo stabilitāti, samazinot spiedienu uz zemi. Daži paņēmieni arī aizsargā klints pamatni pret jūras eroziju, kas ir galvenais faktors klinšu nostiprināšanā. Tehniskie paņēmieni ietver klinšu pārveidošanu, klinšu drenāžu, iežu bultskrūvēšanu vai pastiprinātus ģeorežģus un piestiprinātus tīklus.

Paraugprakse:

- Piekrastes erozijas novēršana [Markes reģionā](#) (Itālija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Mūžīgā sasaluma un ledāju uzraudzība

Nesaistoši pasākumi

Pielāgošanās

Mūžīgā sasaluma un ledāju uzraudzība

Mūžīgā sasaluma un ledāju uzraudzības vispārējais mērķis ir palīdzēt mazināt dabas apdraudējumus, ko rada klimata pārmaiņu ietekme uz Alpu kalnu grēdas mūžīgo sasalumu un ledājiem. Veicot uzraudzību un izstrādājot kopēju stratēģiju ar mūžīgo sasalumu saistīto apdraudējumu novēršanai, uzraudzība var veicināt ilgtspējīgu attīstību un labas pārvaldības prakses īstenošanu. Rezultāti var nodrošināt lēmumu pieņēmējiem un atbildīgajām iestādēm nepieciešamo lēmumu pamatojumu un stratēģijas ar mūžīgo sasalumu saistīto apdraudējumu novēršanai.

Paraugprakses piemēri:

- Pielāgošanās stratēģija klimata pārmaiņām [Grimselas apgabalā](#) Šveices Alpos (Šveice)
- Mūžīgā sasaluma ilgtermiņa uzraudzības tīkls ([PermaNET](#))

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Tūrisms bez automašīnām / ilgtspējīgs tūrisms

Nesaistoši pasākumi

Pielāgošanās

Tūrisms bez automašīnām / ilgtspējīgs tūrisms

Ilgtspējīgs tūrisms attiecas uz ilgtspējīgu praksi tūrisma nozarē. Tā mērķis ir līdz minimumam samazināt negatīvo ietekmi, piemēram, saimnieciskās darbības aizplūšanu, kaitējumu dabai un pārāpmeklētību, un palielināt pozitīvo ietekmi, piemēram, darbvietu radīšanu, kultūras mantojuma saglabāšanu un interpretāciju, savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību un ainavas atjaunošanu. ANO Vides programma un ANO Pasaules tūrisma organizācija definē ilgtspējīgu tūrisma kā “tūrisma, kurā pilnībā ņemta vērā pašreizējā un turpmākā ekonomiskā, sociālā un vidiskā ietekme, ievērojot apmeklētāju, nozares, vides un uzņēmējkopienas vajadzības”.

Paraugprakses piemēri:

- [Ilgtspējīga tūrisma plānošana un pielāgošanās klimata pārmaiņām Alpos](#) – izpēte par ziemas tūrisma Dolomītu kalnu kopienās (skatīt arī [šeit](#))
- Cilvēka darbības un dabas sistēmas kopīgas attīstības veicināšana piekrastes un jūras tūrisma ilgtspējīgai attīstībai ([CO-EVOLVE](#))

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

ENVE

Eiropas Reģionu
komiteja

Mākslīgās kāpas un kāpu atjaunošana

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Mākslīgās kāpas un kāpu atjaunošana

Mākslīgās kāpas ir inženiertehniskas struktūras, kas atveido dabisku kāpu formu, bieži vien ķēdei līdzīgā veidā. Tās tiek veidotas no smiltīm, kas ievestas no citas teritorijas, kāpu formā, izmantojot buldozerus, kāpu uzbēršanu vai citus līdzekļus. To bieži vien veic vienlaikus ar liedaga atjaunošanu.

Paraugprakses piemēri:

- Integrētā piekrastes drošības ģenerālplāna īstenošana [Flandrijā](#) (Beļģija)
- Smilšu motors – dabā balstīts risinājums būvniecībā piekrastes aizsardzības uzlabošanai [Delflandes](#) piekrastē (Nīderlande)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Jūras piekrastes dambji

Pelēkie pasākumi

Jūras piekrastes dambji

Pielāgošanās

Jūras piekrastes dambji ir no betona, mūra vai slokšņu pāļiem veidota konstrukcija, kas būvēta paralēli krastam pārejas posmā starp liedagu un cietzemi vai kāpu, lai aizsargātu iekšzemes teritoriju no viļņu iedarbības un novērstu krasta eroziju. Tās parasti ir masīvas konstrukcijas, kas paredzētas, lai izturētu vētras radītus uzplūdus. Jūras piekrastes dambju augstums ir vismaz tik liels, lai nosegtu starpību starp liedaga un cietzemes līmeni, tomēr parasti tos būvē augstākus, lai aizsargātu zemi pret viļņu pārplūdi. Tos izmanto arī erodējošu klinšu stabilizēšanai un piekrastes ceļu un apdzīvoto vietu aizsardzībai. Sienas balsts bieži vien sniedzas līdz ar akmeņiem klātai daļai, ko var izmantot kā ceļu, promenādi vai stāvlaukumu. Jūras piekrastes dambis skaidri norobežo liedagu no cietzemes. Šādi dambji bieži vien ir sastopami šauros vai stāvos liedagos, kur tradicionālais mols ir vai nu pārāk liels, vai arī nav ekonomiski izdevīgs.

Paraugprakse:

- [Timmendorfer Strand](#) piekrastes plūdu aizsardzības stratēģija (Vācija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Liedaga atjaunošana

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Liedaga atjaunošana

Liedaga atjaunošana ir mākslīga smilšu uzbēršana erodētā krastā, lai saglabātu krasta pamatnes smilšu daudzumu. Šādā veidā tiek kompensēta dabiskā erozija un teritorija tiek vairāk aizsargāta pret vētras radītiem uzplūdiem. Var izmantot arī granti un sīkus oļus, jo īpaši krasta virskārtai. Liedaga atjaunošanas mērķis bieži vien ir liedaga saglabāšana tūrisma un atpūtas vajadzībām. Šis process ietver tāda materiāla kā smilts un oļi bagarēšanu no avota zonas piekrastē vai iekšzemē uz pludmali, kur notiek erozija. Šo metodi Eiropā izmanto kopš pagājušā gadsimta 50. gadu sākuma. Tā ir ierasta prakse Dānijā, Francijā, Vācijā, Itālijā, Nīderlandē, Spānijā un Apvienotajā Karalistē. Plašāku informāciju par dažādām metodēm skatīt [šeit](#).

Paraugprakses piemēri:

- Integrētā piekrastes drošības ģenerālpilāna īstenošana [Flandrijā](#) (Beļģija)
- Smilšu motors – dabā balstīts risinājums būvniecībā piekrastes aizsardzības uzlabošanai [Delflandes piekrastē](#) (Nīderlande)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Plūdu barjeras

Pelēkie pasākumi

Plūdu barjeras

Pielāgošanās

Plūdu barjeras ir stacionāras iekārtas, kas normālos apstākļos ļauj ūdenim plūst, un tām ir vārti vai starpsienas, kuras var aizvērt aizsardzībai pret vētras radītiem uzplūdiem vai pavasara paisumu, lai novērstu plūdus. Ar tām var aizvērt upes vai ūdensceļa ieteku jūrā. Šīs barjeras var būt lielas infrastruktūras sistēmas, un tās bieži vien ir saistītas ar citiem pretplūdu aizsardzības līdzekļiem, piemēram, dambjiem, jūras piekrastes dambjiem un liedaga atjaunošanu. Tās parasti izmanto, lai aizsargātu pilsētu apdzīvotās vietas un infrastruktūru, ko smagi ietekmē vētras radīti uzplūdi un jūras plūdi.

Paraugprakses piemēri:

- Integrētā piekrastes drošības ģenerālpilāna īstenošana [Flandrijā](#) (Beļģija)
- *Maeslantkering* vārti *Nieuwe Waterweg* posmā starp Roterdamu un Ziemeļjūru aizver kuģošanas kanālu, kura platums ir 360 metri (pašus vārtus veido divi spārni, katrs 210 m plats un 22 m augsts).

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Infrastruktūras pārvietošana lielākā augstumā

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Infrastruktūras pārvietošana lielākā augstumā

Klimata pārmaiņas radīs ievērojamus traucējumus uzņēmumiem, kas galu galā var radīt nepieciešamību ģeogrāfiski pārvietot darbībasdarbību un rūpniecisko darbību no reģioniem, kurus ievērojami ietekmē klimata pārmaiņas. Tas varētu būt saistīts ar tiešiem traucējumiem, ko rada klimata pārmaiņu ietekme uz uzņēmumu darbību, piemēram, plūdu vai jūras līmeņa paaugstināšanās dēļ, vai ar piegādātāju, pircēju vai resursu bāzes traucējumiem, kas izraisa netiešu ietekmi un nelabvēlīgas sekas uzņēmumiem. Lēmumi par uzņēmumu pārvietošanu var tikt pieņemti, lai pielāgotos klimata pārmaiņām.

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Klinšu nostiprināšana

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Klinšu nostiprināšana

Piekrastes klintis var iedalīt pēc to morfoloģijas un struktūras: klintis var būt irdenas – smiltis, dūņas, māls, merģelis un krīts – vai cietas, veidotas no kaļķakmens, smilšakmens, granīta un citiem iežiem. Irdenas klintis ir vairāk pakļautas erozijai un zemes nogrūvumam nekā klinšainas klintis, un tām vairāk raksturīgi iežu noslīdējumi vai klinšu nobrukšana. Klinšu eroziju piekrastes teritorijās gandrīz vienmēr izraisa strukturāla erozija, kā rezultātā krasta līnija pakāpeniski atkāpjas, jo izskaloto nogulumu (akmeņu, oļu vai smilšu) daudzums pārsniedz nogulsnēto nogulumu daudzumu. Lai mazinātu klinšu eroziju un tās sekas – zemes nogrūvumu, sabrukumu, iežu nobrukšanu – klinšu nostiprināšanas paņēmieni mērķis ir palielināt nogāzes izturību un vispārējo stabilitāti, samazinot spiedienu uz zemi. Daži paņēmieni arī aizsargā klints pamatni pret jūras eroziju, kas ir galvenais faktors klinšu nostiprināšanā. Tehniskie paņēmieni ietver klinšu pārveidošanu, klinšu drenāžu, iežu bulskrūvēšanu vai pastiprinātus ģeorežģus un piestiprinātus tīklus.

Paraugprakse:

- Piekrastes erozijas novēršana [Markes reģionā](#) (Itālija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

ENVE

Klinšu stabilizācija

Zaļie pasākumi

Pielāgošanās

Klinšu stabilizācija

Piekrastes klintis var iedalīt pēc to morfoloģijas un struktūras: klintis var būt irdenas – smiltis, dūņas, māls, merģelis un krīts – vai cietas, veidotas no kaļķakmens, smilšakmens, granīta vai citiem iežiem. Irdenas klintis ir vairāk pakļautas erozijai un zemes nogruvumam nekā klinšainas klintis, un tām vairāk raksturīgi iežu noslīdējumi vai klinšu nobrukšana. Klinšu eroziju piekrastes teritorijās gandrīz vienmēr izraisa strukturāla erozija, kā rezultātā krasta līnija pakāpeniski atkāpjas, jo izskaloto nogulumu (akmeņu, oļu vai smilšu) daudzums pārsniedz nogulsnēto nogulumu daudzumu. Piekrastes klinšu stabilizācijas metodes samazina klinšu eroziju un tās sekas – zemes nogruvumu, sabrukumu, iežu nobrukšanu. Praksē klinšu stabilizācija un klinšu nostiprināšana bieži tiek kombinēta. Stabilizācijas paņēmieni ietver metodes nogāzes stabilitātes palielināšanai un pasākumus jūras erozijas mazināšanai klints pakājē.

Paraugprakse:

- Piekrastes erozijas novēršana [Markes reģionā](#) (Itālija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

ENVE

Palieņu atjaunošana un uzturēšana

Zaļie pasākumi

Palieņu atjaunošana un uzturēšana

Pielāgošanās

Palienes aizņem 7 % no Eiropas kontinentālās teritorijas. Tomēr vairumam palieņu ir nodarīts ekoloģisks kaitējums. Ir svarīgi izstrādāt palieņu saglabāšanas stratēģijas, jo atjaunotās palienes ir alternatīva strukturālajiem pasākumiem paaugstinātu plūdu risku novēršanai, proti, tās var darboties kā buferzonas. Tajā pašā laikā palieņu atjaunošana palīdz nodrošināt kvalitatīvākus ekosistēmu pakalpojumus, piemēram, labāku ūdens kvalitāti, uzlabotus apstākļus biodaudzveidības saglabāšanai un lielāku vērtību atpūtas iespēju ziņā.

Paraugprakses piemēri:

- Pilsētas upju atjaunošana – ilgtspējīga stratēģija lietus ūdens apsaimniekošanai [Lodzā](#) (Polija)
- [Donavas lejteces](#) zaļais koridors – palieņu atjaunošana aizsardzībai pret plūdiem (Bulgārija, Rumānija)
- Upes dinamikas atjaunošana – vieta [Regge upei](#) (Nīderlande)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Mitrāju atjaunošana un uzturēšana

Zaļie pasākumi

Mitrāju atjaunošana un uzturēšana

Pielāgošanās

Piekrastes mitrāji ir sālsūdens un iesālūdens mitrāji, kas atrodas piekrastes teritorijās. Tie nodrošina dabisku aizsardzību pret piekrastes plūdiem un vētras radītiem uzplūdiem, izkliedējot viļņu enerģiju un samazinot eroziju, tādējādi palīdzot stabilizēt krasta nogulumus. Dažās vietās piekrastes mitrājus var izmantot, lai absorbētu vētras radītus uzplūdus, mazinot plūdus. Piekrastes mitrāji ir svarīgas dzīvotnes, jo tie, piemēram, nodrošina zivju un gliemju, vēžveidīgo un adatādainu mazuļu audzētavas funkciju un dažādas putnu dzīves funkcijas, un var veicināt ūdens attīrīšanu. Piekrastes mitrāju atjaunošana un pārvaldīta pārgrupēšana arvien vairāk tiek uzskatīta par pielāgošanās pasākumiem.

Paraugprakses piemēri:

- Dzīvotņu atjaunošana un integrēta pārvaldība [Ebro deltā](#), lai uzlabotu biodaudzveidības aizsardzību un noturību pret klimata pārmaiņām (Spānija)
- Bijušās sāls ieguves rūpnīcas adaptīvā atjaunošana [Kamargā](#) (Francija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Iekļaut jūras līmeņa celšanos nākotnes pilsētplānošanā

Nesaistoši pasākumi

Iekļaut jūras līmeņa celšanos nākotnes pilsētplānošanā

Pielāgošanās

Jūras līmeņa celšanās rada būtiskas problēmas piekrastes zemes izmantošanā un līdz ar to arī pilsētplānošanas procesos. Teorētiski pilsētplānošana var nodrošināt sociāli un ekoloģiski ilgtspējīgus risinājumus reaģēšanai uz jūras līmeņa celšanos. Praksē pilsētplānošanas procesi var neatbilst šim ideālam. Lai pilsētplānošana būtu ilgtspējīga, tai ir jāveicina vietējo iedzīvotāju līdzdalība pielāgošanās pasākumos, jāveido kolektīva rīcība vietējās kopienās un starp vietējām kopienām, kā arī starp dažādām pārvaldes iestādēm un līmeņiem un jābūt taisnīgai tās piemērošanā gan telpā, gan laikā.

Paraugprakses piemēri:

- Klimata pārmaiņas un telpiskā attīstība: pielāgošanās stratēģijas pilsētu un reģionālajai plānošanai pilsētu piekrastes zonās, pamatojoties uz [Baltijas reģiona](#) piemēru
- Publiskā un privātā partnerība, veidojot jaunu, pret plūdiem noturīgu rajonu [Bilbao](#) (Spānija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Agromežsaimniecība

Zaļie pasākumi

Pielāgošanās

Agromežsaimniecība

Agromežsaimniecības sistēmas ietver visas zemes izmantošanas sistēmas vai zemes apsaimniekošanas veidus, kur daudzgadīgi kokaugi tiek apzināti izmantoti vienā zemes vienībā ar lauksaimniecības kultūrām un/vai dzīvniekiem. Agromežsaimniecība izmanto koku un kultūraugu savstarpējo papildināmību, lai efektīvāk izmantotu pieejamos resursus. Efektīva un mūsdienīga agromežsaimniecība ļauj dažādot saimniecību darbību un labāk izmantot vides resursus. Agromežsaimniecību var īstenot gan tropu, gan mērenā klimata reģionos, ražojot pārtiku un šķiedrvielas, lai panāktu labāku uztura nodrošinājumu, saglabātu iztikas līdzekļus, mazinātu nabadzību un veicinātu produktīvu, noturīgu lauksaimniecības vidi. Turklāt tā var uzlabot ekosistēmas, uzglabājot oglekli, novēršot atmežošanu, saglabājot biodaudzveidību, nodrošinot tīrāku ūdeni un erozijas kontroli, vienlaikus veicinot lauksaimniecības zemju noturību pret plūdiem un sausumu.

Paraugprakses piemēri:

- Agromežsaimniecība – nākotnes lauksaimniecība? [Monpeljē](#) piemērs (Francija)
- Autonomā pielāgošanās sausumam lauksaimniecības-mežsaimniecības-ganību lopkopības sistēmā [Alentežu](#) (Portugāle)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

ENVE

Eiropas Reģionu
komiteja

Ūdens aiztures vietas

Zaļie pasākumi

Pielāgošanās

Ūdens aiztures vietas

Dabiski ūdens aiztures pasākumi ir tādi pasākumi, kuru mērķis ir aizsargāt un palielināt ainavu, augsnes un ūdens nesējslāņu ūdens uzkrāšanas potenciālu, atjaunojot ekosistēmas, ūdensteču dabiskās īpašības un raksturlielumus un izmantojot dabiskos procesus. Tie atbalsta zaļo infrastruktūru, palīdzot sasniegt integrētus mērķus, kas saistīti ar dabas un biodaudzveidības saglabāšanu, atjaunošanu un ainavu veidošanu. Šajos pasākumos daba tiek izmantota, lai regulētu ūdens plūsmu un transportēšanu tā, lai izlīdzinātu pīķus un mazinātu ekstremālas parādības, piemēram, plūdus, sausumu, pārtuksnešošanos un sasāļošanos. No vides aizsardzības viedokļa tā ir labākā izvēle plūdu riska pārvaldībai, jo tas tiek panākts ar decentralizētiem ezeriem un dīķiem. Ūdens aiztures vietas uzlabo ūdens kvalitāti un ir svarīgas gan lauku, gan pilsētu teritorijās.

Paraugprakses piemēri:

- Dabiskie ūdens aiztures pasākumi [Altovičentino apgabalā](#) (Itālija)
- Ekstrēmu lietusgāžu pārvaldības plāns: spēcīgu lietusgāžu un lietusūdens apsaimniekošanas ekonomika [Kopenhāgenā](#) (Dānija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Zaļo zonu palielināšana pilsētās

Zaļie pasākumi

Zaļo zonu palielināšana pilsētās

Pielāgošanās

Pilsētu zaļās zonas uzlabo biodaudzveidību un dzīvnieku sugu izplatību pilsētvidē. Ja zaļās zonas ir pienācīgi projektētas, tās var uzlabot pilsētu ventilāciju, ļaujot vēsākam gaisam no ārpuses iekļūt blīvāk apbūvētās teritorijās. Pilsētu zaļās zonas pozitīvi ietekmē arī cilvēku veselību, jo tās nodrošina dzesēšanu, izmantojot noēnojumu, un uzlabo evapotranspirāciju, tādējādi samazinot siltumsalas efektu, kas rodas daudzās pilsētās. Pilsētu struktūru paplašināšana bieži apdraud zaļās zonas, jo dabas teritorijas tiek sadrumstalotas, radot nelielas apzaļumotas teritorijas starp ēkām un ceļiem. Piemēram, kokaugiem klātas platības pilsētvidē parasti ir nošķirtas viena no otras, un tas ietekmē tajos mītošo daudzo sugu spēju izkliedēties vai pārvietoties starp dažādām vietām ar līdzīgām dzīvotnēm. Ir atzīts, ka ekoloģiskie koridori vai savienojumi starp kokaugiem klātām platībām pilsētvidē, dārziem vai citām apzaļumotām teritorijām palīdz ierobežot sadrumstalotības negatīvās sekas. Zaļo zonu un koridoru izveidi var izmantot lielākajā daļā pilsētu teritoriju.

Paraugprakses piemēri:

- [Barselonas](#) koki, kas mazina Vidusjūras pilsētas klimata pārmaiņu ietekmi (Spānija; skatīt arī [šeit](#))
- Pielāgošanās klimata pārmaiņām integrēšana pilsētplānošanā – pelēkzemes pārstrukturēšana [Jēnā](#) (Vācija)
- [Štutgarte](#): siltumsalas efekta un sliktas gaisa kvalitātes apkarošana ar ventilācijas koridoriem un zaļo un zilo infrastruktūru (Vācija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Izpratnes veicināšana ūdens patēriņa jomā

Nesaistoši pasākumi

Izpratnes veicināšana ūdens patēriņa jomā

Pielāgošanās

Pienācīga ūdensapgādes pārvaldība dažādajās nozarēs ir īpaši svarīga teritorijās, kuras skar karstums un nokrišņu daudzuma samazināšanās. Lietderīgi ir sausuma pārvaldības plāni, kuru mērķis ir samazināt risku un sausuma ietekmi uz ekonomiku, sociālo jomu un vidi. Ūdens resursu saglabāšanas plānu mērķis ir: ierobežot ūdens patēriņu; samazināt ūdens zudumus un izšķērdēšanu; uzlabot ūdens izmantošanas efektivitāti; dokumentēt ūdens reciklēšanas un atkārtotas izmantošanas līmeni; pagarināt pašreizējās ūdensapgādes kalpošanas laiku, samazinot ūdens pieprasījumu. Turklāt, efektīvāk izmantojot esošo ūdensapgādi, var samazināt pieprasījumu pēc ūdens un līdz minimumam samazināt vidisko ietekmi un izmaksas, kas saistītas ar jaunas apgādes izstrādi. Sausuma un ūdens saglabāšanas plānos ir iekļautas pamatnostādnes un prasības, kas reglamentē ūdens resursu saglabāšanu un sausuma radītos ārkārtas apstākļus publiskajiem ūdens piegādātājiem, kā arī ūdens izmantošanas ierobežojumi, normēšanas shēmas, īpaši ūdens tarifi vai mazvērtīgas izmantošanas samazināšana. Ar sausuma un ūdens saglabāšanas plānu pamatelementiem un saturu var iepazīties [šeit](#).

Paraugprakses piemēri:

- [Saragosa](#): izpratnes veicināšanas un finanšu pasākumu apvienošana, lai uzlabotu ūdens izmantošanas efektivitāti
- Nākotnes ūdensapgādes nodrošināšana reģionālā un vietējā līmenī [Lavantas upes ielejā](#), Karintijā (Austrija)
- Privāti ieguldījumi noplūdes uzraudzības programmā, lai risinātu ūdens trūkuma problēmu [Lisabonā](#) (Portugāle)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Zemūdens sūknēšanas ierīces

Pelēkie pasākumi

Pielāgošanās

Zemūdens sūknēšanas ierīces

Zemūdens sūknēšanas ierīces var izmantot, lai absorbētu invazīvās aļģes. Šīs zemūdens vakuuma ierīces iesūc invazīvas jūraszāles un ienes jaunu dzīvību un elpu, piemēram, skābekļa trūkuma dēļ noplicinātos koraļļu rifos. Lai gan pagaidām netiek plaši izmantotas, tās izmanto dažās teritorijās, piemēram, Havaju salās.

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Uz risku balstīts zonējums

Nesaistoši pasākumi

Pielāgošanās

Uz risku balstīts zonējums un jūras akvakultūras vietas izvēle

Piemērotas vietas izvēles mērķis ir nodrošināt jūras produktu ražošanas pieaugumu tajās teritorijās un tām sugām, kurām ir ilgtspējīgas izaugsmes potenciāls. Uz risku balstīts zonējums un atrašanās vietas izvēle var palīdzēt izvairīties no teritorijām, kas ir īpaši neaizsargātas pret klimata riskiem, un izvēlēties audzētajām sugām vispiemērotākās teritorijas, ņemot vērā gan pašreizējo stāvokli, gan klimata pārmaiņu radītās problēmas vidējā termiņā un ilgtermiņā. Vispārējais process palīdz līdz minimumam samazināt iespējamus ekonomiskos zaudējumus, ko varētu radīt izvēle, kurā nav ņemti vērā visi riski un bažas.

Paraugprakse:

- *ClimeFish*: kopīga lēmumu atbalsta sistēmas izveide, kas nodrošinātu [ilgtspējīgu zivju audzēšanu](#) Eiropā klimata pārmaiņu apstākļos

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Augseka

Zaļie pasākumi

Pielāgošanās

Augseka

Augseka ir dažādu kultūraugu audzēšana vienā un tajā pašā platībā secīgās augšanas sezonās. Tā samazina atkarību no viena barības vielu kopuma, kaitēkļu un nezāļu radīto spiedienu, kā arī rezistentu kaitēkļu un nezāļu attīstības iespējamību. Dažādu kultūraugu rotācija katru gadu nodrošina vairākus ieguvumus ekonomikas un vides jomā. Tā īpaši paredzēta augsnes atjaunošanai un kaitēkļu infekcijas novēršanai. Tāpēc tā ir noderīga augsnes un saimniecības ilgtermiņa apsaimniekošanā.

Paraugprakses piemēri, abi attiecas uz [AgriAdapt](#) projektu:

- Kultūraugu dažādošana un uzlabota augsnes apsaimniekošana, lai pielāgotos klimata pārmaiņām [Segovijā](#) (Spānija)
- Augsnes struktūras uzlabošana laukaugu saimniecībā [Heilbronnas](#) rajonā (Vācija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Dabisko plēsēju introdukcija

Zaļie pasākumi

Pielāgošanās

Dabisko plēsēju introdukcija

Dabīgie plēsēji vai ienaidnieki ir organismi, kas iznīcina vai samazina citu sugu reproduktīvo potenciālu. Lielāko daļu no tiem introducē cilvēks, lai samazinātu citu organismu skaitu un nodrošinātu bioloģisko kontroli, piemēram, introducējot gliemenes, lai kontrolētu aļģes. Dabisko plēsēju introdukcijai vienmēr jābūt piesardzīgai, jo tie var radīt nevēlamas negatīvas sekas.

Paraugprakses piemēri:

- Klimata pārmaiņas – [jūras plēsoņu](#) atgriešanās nākotnē
- Dzīvotņu atjaunošana un integrēta pārvaldība [Ebro deltā](#) (skatīt arī [šeit](#)), lai uzlabotu biodaudzveidības aizsardzību un noturību pret klimata pārmaiņām (Spānija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Apzināt un izsekot problemātiskākās sugas

Nesaistoši pasākumi

Pielāgošanās

Apzināt problemātiskākās sugas un izsekot to pārvietošanos

Klimata pārmaiņas, it īpaši augstāka temperatūra, būtiski ietekmē dažas sugas. Tādēļ sugām var nākties pārvietoties un meklēt citas dabiskās dzīvotnes. Tas skar ne tikai pašas sugas, bet arī visas ekosistēmas pastāvēšanu. Lai glābtu sugas un visu ekosistēmu, ir svarīgi apzināt tās sugas, kuras klimata pārmaiņas skar visvairāk, un izsekot to pārvietošanos.

Paraugprakses piemēri:

- Zivju un bezmugurkaulnieku sugu [neaizsargātības novērtēšana](#) klimata pārmaiņu apstākļos
- Klimata pārmaiņu ietekme uz [Eiropas bezmugurkaulniekiem](#), ņemot vērā Bernes konvencijā minēto sugu neaizsargātību (sk. arī [šeit](#))
- Globālā novērojumu pētniecības iniciatīva Alpu vidē ([GLORIA](#))

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Apzināt un izsekot problemātiskākos slimības pārnēsātājus un patogēnus

Nesaistoši pasākumi

Pielāgošanās

Apzināt problemātiskākos slimības pārnēsātājus un patogēnus un izsekot to pārvietošanos

Slimības pārnēsātāji ir dzīvi organismi, kas var pārnēsāt infekcijas patogēnus starp cilvēkiem vai no dzīvniekiem uz cilvēkiem. Daudzi no šiem slimības pārnēsātājiem ir asinssūcēji kukaiņi, kas ar inficēta saimniekorganisma (cilvēka vai dzīvnieka) asinīm uzņem slimību izraisošus mikroorganismus un pēc patogēna replikācijas tos pārnes jaunam saimniekorganismam. Tiklīdz slimības pārnēsātājs kļūst infekciozs, tas bieži vien spēj pārnēsāt patogēnu visu atlikušo mūžu katra nākamā kodiena / asins maltītes laikā. Lai novērstu kaitīgu slimību izplatīšanos, ir svarīgi apzināt un izsekot problemātiskākos slimības pārnēsātājus un patogēnus.

Paraugprakse:

- “Reversā” identifikācijas atslēga [moskītu sugām](#)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Apdrošināšanas veicināšana

Nesaistoši pasākumi

Pielāgošanās

Apdrošināšanas veicināšana

Riskam pakļauto reģionu iedzīvotājiem apdrošināšana ir īpaši svarīga, lai veicinātu ekonomisko un sociālo stabilitāti. Ir svarīgi veicināt privātpersonu un mazo un vidējo uzņēmumu apdrošināšanu. Tā var kalpot kā riska pārvaldības instruments.

Paraugprakse:

- Apdrošināšanas sabiedrības atbalsts pielāgošanās pasākumiem mazajos un vidējos uzņēmumos [Turīnā](#) (Itālija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

ENVE

Izpratnes veicināšanas kampaņas, kuru mērķis ir panākt ieradumu maiņu

Nesaistoši pasākumi

Pielāgošanās

Izpratnes veicināšanas kampaņas, kuru mērķis ir panākt ieradumu maiņu

Sabiedrības izpratne ir svarīga, lai veicinātu entuziasmu un atbalstītu un stimulētu pašmobilizāciju un rīcību, kā arī mobilizētu vietējās zināšanas un resursus. Izpratnes veicināšanas kampaņas var būt vērstas uz cilvēku grupām reģionā, ko skāris konkrēts klimata apdraudējums, ieinteresēto personu grupām vai plašu sabiedrību. Lai sasniegtu vēlamu rezultātu, informētības veicināšanai ir nepieciešamas efektīvas komunikācijas stratēģijas. Izpratnes veicināšanas kampaņu mērķis parasti ietver ieinteresētības veicināšanu, mērķauditorijas informēšanu, pozitīva tēla radīšanu un attieksmes maiņu. Plašas izpratnes veicināšanas kampaņas par klimata pārmaiņām bieži vien ir pielāgošanās, seku mazināšanas, energoefektivitātes un ilgtspējas pasākumu kopums.

Paraugprakses piemēri:

- [Saragosa](#): izpratnes veicināšanas un finanšu pasākumu apvienošana, lai uzlabotu ūdens izmantošanas efektivitāti
- Nākotnes ūdensapgādes nodrošināšana reģionālā un vietējā līmenī [Lavantas upes ielejā](#), Karintijā (Austrija)
- [Gentes kolektīvās finansēšanas platforma](#), kas īsteno pielāgošanos klimata pārmaiņām, veicinot pilsētvides zaļināšanu (Beļģija)

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Agrīnās brīdināšanas sistēmas un neaizsargātības novērtējumi

Nesaistoši pasākumi

Agrīnās brīdināšanas sistēmas un neaizsargātības novērtējumi

Pielāgošanās

Agrīnās brīdināšanas sistēmas un neaizsargātības novērtējumi ir galvenie elementi, lai pielāgotos klimata pārmaiņām un samazinātu katastrofu risku. To mērķis ir novērst un mazināt apdraudējumu radīto kaitējumu. Ir svarīgi panākt, lai vietējie iedzīvotāji atzītu efektīvas agrīnās brīdināšanas sistēmas priekšrocības. Agrīnās brīdināšanas sistēmas ietver atklāšanu, analīzi, prognozēšanu un brīdinājuma izplatīšanu, kam seko reaģēšanas lēmumu pieņemšana un īstenošana. Lai agrīnās brīdināšanas sistēma būtu efektīva un pilnīga, tajā jābūt ietvertiem četriem savstarpēji mijiedarbīgiem elementiem: zināšanas par risku, uzraudzības un brīdināšanas pakalpojumi, izplatīšana un saziņa, kā arī reaģēšanas spējas. Tās var izmantot, lai...

- ... novērtētu neaizsargātību pret augstām temperatūrām: *EuroHEAT* karstuma viļņu tiešsaistes prognoze ([EuroHEAT](#));
- ... apkarotu meža ugunsgrēkus: Eiropas Meža ugunsgrēku informācijas sistēma ([EFFIS](#));
- ... novērtētu vasaras nokrišņu un sausuma samazināšanos: Eiropas Sausuma novērošanas centrs ([EDO](#));
- ... prognozētu plūdus: Eiropas Plūdu apzināšanas sistēma ([EFAS](#));
- ... novērtētu kūstoša ledus segumu un mūžīgā sasaluma samazināšanos ([PermaNET](#));
- ... novērtētu zemes nogrūvumus un iežu nobrukšanu, piemēram, [ProtectBio projektā](#) Šveicē;
- ... novērtētu un kartētu turpmāko eroziju;
- ... apkarotu slimības: Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs ([ECDC](#)) un Eiropas Aeroalergēnu tīkls ([EAN](#)).

Uzziniet vairāk par [finansējuma programmām](#)

Uzziniet vairāk par [tehnisko palīdzību](#)

Eiropas Reģionu
komiteja

Informācijas sadaļa: kas ir zaļie, pelēkie un nesaistošie pasākumi?

Pelēkie pasākumi ...

... ir vērsti uz fizisko infrastruktūru un balstās uz tehnoloģiskiem risinājumiem, lai labāk sagatavotu cilvēkus un vietas klimata pārmaiņu sekām. Pelēkie pasākumi ietver plašu intervences pasākumu klāstu, lai pārveidotu apbūvēto vidi. Piemēram, iejaukšanās vitāli svarīgā infrastruktūrā, kritiski svarīgu ēku infrastruktūras uzlabošana, kā arī pilsētplānošanas projektu izstrāde tā, lai mazinātu klimata pārmaiņu radīto apdraudējumu.

Zaļie pasākumi ...

... ir vērsti uz izmaiņām apbūvētā vidē, izmantojot dabā balstītus risinājumus. Šo pasākumu īstenošana var būt lētāka un sniegt citus ieguvumus, piemēram, uzlabot labiekārtojumu vai sniegt labumu dabai un biodaudzveidībai. Šie pasākumi parasti ir risinājumi, ko “nenāksies vai gandrīz nenāksies nožēlot”, lai uzlabotu cilvēku sistēmu noturību, jo tie turpinās sniegt labumu pat tad, ja klimata pārmaiņu seku nebūs vai tās būs mazāk nopietnas nekā prognozēts. Šādus pasākumus bieži dēvē par zaļo infrastruktūru (vai zilo infrastruktūru, ja runa ir par ūdens ekosistēmām) vai uz ekosistēmu balstītiem pielāgošanās pasākumiem.

Nesaistoši pasākumi ...

... ietver politikas, juridiskas vai administratīvas iniciatīvas, kuru mērķis ir mainīt ieradumus, palielināt cilvēku, uzņēmumu un valsts iestāžu pielāgošanās spējas vai veidot zināšanas un zinātību. Šie pasākumi var ietvert izpratnes veicināšanas kampaņas, agrīnās brīdināšanas sistēmas vai informācijas rīku nodrošināšanu attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, klimata pārmaiņu ietekmes un neaizsargātības vai riska novērtējumus, apdrošināšanu pret ekstremālu laikapstākļu izraisītu kaitējumu.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – programmas

- [Eiropas strukturālie un investīciju fondi](#) (ESI fondi)
 - Eiropas Reģionālās attīstības fonds ([ERAF](#))
 - [Inovātivās pilsētvides darbības](#)
 - [Eiropas teritoriālā sadarbība](#)
 - Kohēzijas fonds ([KF](#))
 - Eiropas Sociālais fonds Plus ([ESF+](#))
 - Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai ([ELFLA](#))
 - Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds ([EJZAF](#))
- [LIFE](#) programma, ko īsteno *CINEA*
- [Taisnīgas pārkārtošanās fonds](#)
- [Invest EU](#)
- [Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments](#)
- [ES atjaunīgās enerģijas finansēšanas mehānisms](#)
- [Apvārsnis Eiropa](#)
- [Inovāciju fonds](#)

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – ESI fondi

Eiropas strukturālie un investīciju fondi

Eiropas strukturālie un investīciju fondi ([ESI Fondi](#)) ietver Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu. Vairāk nekā puse no ES finansējuma tiek novirzīta ar šo fondu starpniecību. Tie galvenokārt ir vērsti uz piecām jomām: pētniecību un inovāciju, digitālajām tehnoloģijām, atbalstu ekonomikai ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, dabas resursu ilgtspējīgu pārvaldību un atbalstu mazajiem uzņēmumiem.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – ERAF

Eiropas Reģionālās attīstības fonds

Eiropas Reģionālās attīstības fonda ([ERAF](#)) mērķis ir stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju Eiropas Savienībā, mazinot atšķirības starp reģioniem. No 2021. gada līdz 2027. gadam tas ļaus ieguldīt, lai veidotu viedāku, zaļāku, labāk savienotu un sociālāku Eiropu, kas ir tuvāka tās iedzīvotājiem. ERAF finansē programmas, par kuru īstenošanu kopīgi atbild Eiropas Komisija un dalībvalstu valsts un reģionālās iestādes. Dalībvalstu pārvaldes iestādes izvēlas, kurus projektus finansēt, un uzņemas atbildību par to ikdienas pārvaldību.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – ERAF

Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ERAF ietvaros tiek īstenotas vēl divas iniciatīvas – [Inovatīvas pilsētvides darbības](#) un [Eiropas teritoriālā sadarbība Interreg](#).

Inovatīvas pilsētvides darbības ir Eiropas Savienības iniciatīva, kas pilsētu teritorijām visā Eiropā nodrošina resursus, lai izmēģinātu jaunus un nepārbaudītus risinājumus pilsētvides problēmu risināšanai. Ar *Interreg* programmu Eiropas Savienība veicina reģionu un valstu sadarbību, kuras mērķis ir veicināt to ekonomisko un sociālo attīstību un novērst robežu radītos šķēršļus. To organizē vairākos virzienos, piemēram, [Interreg A](#) pārrobežu sadarbības jomā, [Interreg B](#) starpvalstu sadarbības jomā un [Interreg C](#) starpreģionālās sadarbības jomā.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – KF

Kohēzijas fonds

Kohēzijas fonds ([KF](#)) atbalsta ieguldījumus vides jomā un Eiropas transporta infrastruktūras tīklos. Laikposmā no 2021.–2027. gadam tas attiecas uz Bulgāriju, Čehijas Republiku, Igauniju, Grieķiju, Horvātiju, Kipru, Latviju, Lietuvu, Ungāriju, Maltu, Poliju, Portugāli, Rumāniju, Slovākiju un Slovēniju. Paredzams, ka 37 % no tā kopējā finanšu piešķiruma tiks novirzīts uz klimata mērķu sasniegšanu.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – ESF+

Eiropas Sociālais fonds Plus+

Eiropas Sociālais fonds Plus+ ([ESF+](#)) iegulda cilvēkos, galveno uzmanību pievēršot nodarbinātības un izglītības iespēju uzlabošanai visā Eiropas Savienībā. Tā budžets 2021.–2027. gada periodam sasniedz gandrīz 100 miljardus EUR. Tas sniedz būtisku ieguldījumu ES nodarbinātības, sociālajā, izglītības un prasmju politikā, kā arī strukturālajās reformās šajās jomās. Turklāt tā mērķis ir arī uzlabot to vismazāk aizsargāto cilvēku stāvokli, kuri ir pakļauti nabadzības riskam.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – ELFLA

Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

Kopējā lauksaimniecības politika atbalsta lauku apvidu dinamiku un ekonomisko dzīvotspēju. Lauku attīstība ir tās otrais pīlārs. Tā veicina lauku apvidu ilgtspējīgu attīstību, veicinot konkurētspēju, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu pārvaldību un klimatrīcību, kā arī panākot lauku ekonomikas un kopienu līdzsvarotu teritoriālo attīstību. Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai ([ELFLA](#)) budžets ir 95,5 miljardi EUR.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – EJZF

Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds

Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds ([EJZAF](#)) palīdz zivsaimniecībām ieviest ilgtspējīgas zvejas metodes un piekrastes kopienām dažādot ekonomiku, uzlabojot dzīves kvalitāti Eiropas piekrastes reģionos. Fonds atbalsta ES kopējo zivsaimniecības politiku, ES jūrlietu politiku un ES programmu starptautiskajai okeānu pārvaldībai. Tas palīdz izstrādāt inovatīvus projektus, kas nodrošina ūdens un jūras resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Tas veicina pārtikas nodrošinājumu, sekmējot jūras produktu piegādi, ilgtspējīgas zilās ekonomikas izaugsmi un veselīgas, drošas un ilgtspējīgi pārvaldītas jūras un okeānus.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – *LIFE*

ES vides un klimata pasākumu finansēšanas instruments

Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūras īstenotā *LIFE* programma ir ES vides un klimata pasākumu finansēšanas instruments. Tā mērķis ir atbalstīt projektus tādās jomās kā [daba un biodaudzveidība](#), [aprites ekonomika un dzīves kvalitāte](#), [klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām](#), kā arī [pāreja uz tīru enerģiju](#). Tas atbalsta pieteikumu iesniedzējus un sniedz informāciju par piešķirumiem, publikācijām un projektu uzsākšanu.

[Klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu](#) apakšprogramma līdzfinansē projektus, kas atbalsta Eiropas Klimata pakta darbību, ilgtspējīgas finanšu darbības, izpratnes veicināšanu, apmācību un spēju veidošanu, zināšanu pilnveidošanu un ieinteresēto personu līdzdalību klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās jomā.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – Taisnīgas pārkārtošanās fonds

Taisnīgas pārkārtošanās fonds

[Taisnīgas pārkārtošanās fonds](#) (TPF) ir ES 2021.–2027. gada kohēzijas politikas finanšu instruments un taisnīgas pārkārtošanās mehānisma pirmais pīlārs saistībā ar Eiropas zaļo kursu, kura mērķis ir līdz 2050. gadam panākt ES klimatneitralitāti. Fonds atbalsta teritorijas, kuras visvairāk skar pārkārtošanās uz klimatneitralitāti, lai novērstu reģionālās nevienlīdzības palielināšanos saskaņā ar ES kohēzijas politikas mērķi mazināt reģionālās atšķirības un īstenotu strukturālas pārmaiņas ES. Komisija ir izveidojusi Taisnīgas pārkārtošanās platformu (sk. tehnisko palīdzību šajā ceļvedī), lai palīdzētu ES valstīm un reģioniem piekļūt atbalstam, kas pieejams, izmantojot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – *InvestEU*

InvestEU

Fonds [InvestEU](#) apvieno 13 centralizēti pārvaldītus ES finanšu instrumentus un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu vienā instrumentā. Tas ir uz tirgu balstīts un pieprasījuma virzīts instruments ar spēcīgu uzsvāri uz ES politikas prioritātēm. Tas atbalsta projektus tādās jomās kā ilgtspējīga infrastruktūra, pētniecība, inovācija un digitalizācija, mazie un vidējie uzņēmumi, sociālie ieguldījumi un prasmes.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments

[Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments](#) (EISI) atbalsta augstas veiktspējas, ilgtspējīgu un efektīvi savstarpēji savienotu Eiropas tīklu attīstību transporta, enerģētikas un digitālo pakalpojumu jomā. Papildus dotācijām EISI piedāvā finansiālu atbalstu projektiem, izmantojot inovatīvus finanšu instrumentus, piemēram, garantijas un projektu obligācijas. Šie instrumenti rada būtisku sviras efektu ES budžeta līdzekļu izmantošanā un darbojas kā katalizators, kas piesaista papildu finansējumu no privātā sektora un citiem publiskā sektora dalībniekiem.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – ES atjaunīgās enerģijas finansēšanas mehānisms

ES atjaunīgās enerģijas finansēšanas mehānisms

Lai vairāk atbalstītu atjaunīgās enerģijas projektus un tādējādi veicinātu atjaunīgās enerģijas plašāku izmantošanu visā ES, Eiropas Komisija ir izveidojusi [atjaunīgās enerģijas finansēšanas mehānismu](#). Tā galvenais mērķis ir sekmēt dalībvalstu ciešāku sadarbību atjaunīgās enerģijas ieviešanā un veicināšanā, lai tās varētu vieglāk sasniegt gan individuālos, gan kolektīvos mērķus atjaunīgās enerģijas jomā. Mehānisms arī veicinās atjaunīgās enerģijas projektus saskaņā ar Eiropas zaļo kursu. Tas veicinās atjaunīgās enerģijas rentablāku izvēršanu visā ES, it īpaši teritorijās, kur ir plašāk pieejami dabas resursi vai kuras ģeogrāfiskā ziņā tam ir piemērotākās.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – “Apvārsnis Eiropa”

“Apvārsnis Eiropa”

“[Apvārsnis Eiropa](#)” ir ES pētniecības un inovācijas finansēšanas pamatprogramma, kuras budžets ir 95,5 miljardi EUR. Tā kalpo klimata pārmaiņu novēršanai, palīdz sasniegt ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus un veicina ES konkurētspēju un izaugsmi. Programma veicina sadarbību un nostiprina pētniecības un inovācijas ietekmi ES politiku izstrādes, atbalsta un īstenošanas jomā, vienlaikus risinot globālas problēmas. Tā atbalsta izcilu zināšanu un tehnoloģiju radīšanu un labāku izplatīšanu. Tā rada darbvietas, pilnībā iesaistot ES talantu kopumu, veicina ekonomikas izaugsmi, rūpniecības konkurētspēju un optimizē ieguldījumu ietekmi spēcīgā Eiropas Pētniecības telpā.

Finansējums pielāgošanās pasākumiem – Inovāciju fonds

Inovāciju fonds

[Inovāciju fonds](#) ir plaša finansējuma programma inovatīvu mazoglekļa emisiju tehnoloģiju demonstrēšanai. Tās mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem ieguldīt tīrā enerģijā un rūpniecībā, lai veicinātu ekonomikas izaugsmi, radītu vietējas un nākotnes prasībām atbilstošas darbvietas un stiprinātu Eiropas vadošo lomu tehnoloģiju jomā pasaules mērogā. Šajā nolūkā tiek izsludināti konkursi lieliem un maziem projektiem, kas vērsti uz inovatīvām mazoglekļa tehnoloģijām un procesiem energoietilpīgās nozarēs, oglekļa uztveršanu un izmantošanu, oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas iekārtu būvniecību un ekspluatāciju, inovatīvas atjaunīgās enerģijas ražošanu un enerģijas uzglabāšanu.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

- [Pielāgošanās klimata pārmaiņām](#)
- [Pilsētu pielāgošanās atbalsta instruments](#)
- [Copernicus klimata pārmaiņu uzraudzības pakalpojums](#)
- [Eiropas biodaudzveidības informācijas sistēma](#)
- [Eiropas ūdens resursu stāvokļa informācijas sistēma](#)
- [Valstu pielāgošanās pasākumu platformas](#), piemēram, Austrijā, Somijā, Ungārijā, Polijā, Horvātijā, Francijā, Īrijā, Spānijā, Dānijā, Vācijā, Nīderlandē un Zviedrijā.
- CCIV novērtējumi, izmantojot [EIONET](#) bibliotēku
- [Starpvalstu apmaiņas platformas](#), piemēram, Alpu klimatadaptācijas platforma vai Pireneju klimata pārmaiņu novērošanas centrs
- [Pilsētu tīkli](#), piemēram, Pilsētas mēru pakts klimata un enerģētikas jomā, *C40 Cities, Making Cities Resilient* vai *Resilient Cities* ikgadējā konference
- [Kopīgās plānošanas ierosme “Pilsētu Eiropa”](#)
- [Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments](#)
- [TP Eiropas Energoefektivitātes fonds](#)
- [InvestEU konsultāciju centrs](#)
- [Taisnīgas pārkārtošanās platforma](#)

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Pielāgošanās klimata pārmaiņām

[Climate-ADAPT](#) ir Eiropas Klimatadaptācijas platforma un Eiropas Komisijas un Eiropas Vides aģentūras partnerība. *Climate-ADAPT* mērķis ir atbalstīt Eiropu, lai pielāgotos klimata pārmaiņām, palīdzot lietotājiem piekļūt un kopīgot datus un informāciju par gaidāmajām klimata pārmaiņām Eiropā, reģionu un nozaru pašreizējo un turpmāko neaizsargātību, valstu un starptautiskajām pielāgošanās stratēģijām un darbībām, pielāgošanās gadījumu izpēti un iespējamiem risinājumiem pielāgošanās jomā, kā arī instrumentiem, kas atbalsta pielāgošanās pasākumu plānošanu.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Pilsētu pielāgošanās atbalsta instruments

[Pilsētu pielāgošanās atbalsta instrumenta](#) mērķis ir palīdzēt pilsētām, mazpilsētām un citām vietējām iestādēm izstrādāt, īstenot un uzraudzīt klimatadaptācijas plānus. Tas tika izstrādāts kā praktisks vadlīniju rīks pilsētu teritorijām, ņemot vērā to nozīmi Eiropas ekonomikā. Tajā ir izklāstīti visi pasākumi, kas vajadzīgi, lai izstrādātu un īstenotu pielāgošanās stratēģiju. Tas ir paredzēts pilsētām, kas sāk procesu, kā arī tām, kas šajā procesā jau ir pavisam priekšā.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Copernicus klimata pārmaiņu uzraudzības pakalpojums

[Copernicus klimata pārmaiņu uzraudzības pakalpojuma](#) mērķis ir atbalstīt Eiropas Savienības politiku attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, sniedzot konsekventu un autoritatīvu informāciju par klimata pārmaiņām. Tas piedāvā brīvu un atklātu piekļuvi klimata datiem un rīkiem, kas balstīti uz pieejamajiem zinātniskajiem datiem.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Eiropas biodaudzveidības informācijas sistēma

[Eiropas biodaudzveidības informācijas sistēma](#) ir vienots piekļuves punkts datiem un informācijai par biodaudzveidību Eiropā. Tajā sniegta detalizēta informācija par biodaudzveidības aizsardzību, zaļo infrastruktūru, biodaudzveidības politiku un datiem, kā arī par citām jomām, kas saistītas ar biodaudzveidības problēmām un nākotni.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Eiropas ūdens resursu stāvokļa informācijas sistēma

[Eiropas ūdens resursu stāvokļa informācijas sistēma](#) (*WISE*) ir Eiropas Komisijas un Eiropas Vides aģentūras partnerība. Tā tika uzsākta 2007. gadā, nodrošinot tīmekļa portālā piekļuvi ar ūdeni saistītai informācijai, sākot no iekšzemes ūdeņiem līdz pat jūrai. Lietotājiem no ES iestādēm vai citām valsts, reģionālām un vietējām vides iestādēm *WISE* sniedz ieguldījumu tematiskajos novērtējumos saistībā ar ES politiku ūdens resursu jomā. Ūdens nozares profesionāļiem un zinātniekiem *WISE* atvieglo piekļuvi atsauces dokumentiem un tematiskajiem datiem, kurus var lejupielādēt turpmākai analīzei. Plašai sabiedrībai, tostarp privātām vai publiskām struktūrām, *WISE* ilustrē plašu ar ūdeni saistītas informācijas klāstu, izmantojot interaktīvas kartes, diagrammas un rādītājus.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Dažādas valstu pielāgošanās platformas, kas sniedz informāciju par konkrētām valstīm

[Austrijā](#)

Klima | Wandel | Anpassung

[Somijā](#)

[Ungārijā](#)

[Polijā](#)

[Horvātijā](#)

[Francijā](#)

[Īrijā](#)

[Spānijā](#)

AdapteCCa.es

[Dānijā](#)

[Vācijā](#)

[Nīderlandē](#)

[Zviedrijā](#)

Klimatanpassning.se

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

CC/IV novērtējumi

Eiropas Vides informācijas un novērojumu tīkls (*EIONET*) ir Eiropas Vides aģentūras, tās 38 locekļu un sadarbības valstu partnerības tīkls. Tie kopā vāc un sagatavo datus, zināšanas un ieteikumus politikas veidotājiem par Eiropas vidi. Tajā pieejami arī dati par klimata pārmaiņu ietekmi un neaizsargātību turpmākai analīzei.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Starptautu apmaiņas platformas

Alpu pielāgošanās klimata pārmaiņām platforma ([CAPA](#)) sniedz zināšanas par pielāgošanos klimata pārmaiņām Alpos. Tā ir paredzēta politisko lēmumu pieņēmējiem, valsts pārvaldes iestādēm, pašvaldībām, uzņēmējiem, pētniekiem un ekspertiem. Tā ir pieejama vācu, angļu, franču, itāļu un slovēņu valodā.

Pireneju Klimata pārmaiņu novērošanas centrs ([OPCC](#)) ir Pireneju nodarbinātības kopienas teritoriālās sadarbības pārrobežu iniciatīva. Tā mērķis ir uzraudzīt un izprast klimata pārmaiņas Pirenejos, lai palīdzētu teritorijai pielāgoties to sekām.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Pilsētu tīkli

[Pilsētas mēru pakts klimata un enerģētikas jomā](#) ir pasaulē plašākā kustība, kas virzīta uz vietēja līmeņa pasākumiem klimata un enerģētikas jomā. Tas apvieno tūkstošiem vietējo pašvaldību, kas brīvprātīgi apņēmušās īstenot ES mērķus klimata un enerģētikas jomā, kopīgi virzoties uz taisnīgāku un klimatneitrālu Eiropu visu tās iedzīvotāju labā. Tajā arī sniegti paraugprakses piemēri, informācija par finansējumu un pielāgošanās resursiem.

[C40 Cities](#) ir globāls pilsētu mēru tīkls, kas steidzami rīkojas, lai pārvarētu klimata krīzi un veicinātu pārtikušu nākotni. Tajā sniegta informācija par izvirzītajiem mērķiem klimata jomā, sabiedrības iesaistīšanu un klimata pasākumu paplašināšanu.

[Making Cities Resilient](#) ir ieinteresēto personu iniciatīva nolūkā uzlabot vietējo noturību, atbalstot un veidojot savstarpēji pastiprinošus pilsētu savstarpējās mācīšanās tīklus. Izstrādājot trīs posmu ceļvedi pilsētu noturībai, nodrošinot rīkus, piekļuvi zināšanām un uzraudzības un ziņošanas rīkus, šī iniciatīva atbalstīs pilsētas to centienos samazināt risku un veidot noturību.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Kopīgās plānošanas ierosme “Pilsētu Eiropa”

[Kopīgās plānošanas ierosme “Pilsētu Eiropa”](#) ir centrs, kas apkopo zināšanas par pilsētvides pārkārtošanu. Tās uzdevums ir savienot valsts iestādes, pilsonisko sabiedrību, zinātniekus, inovatorus, uzņēmumus un rūpniecības nozari, lai nodrošinātu labvēlīgu pētniecības un inovācijas vidi, kas veicina pilsētvides pārveides procesus. Centrs tika izveidots 2010. gadā, lai risinātu mūsdienu globālās pilsētvides problēmas ar mērķi izveidot Eiropas pētniecības un inovāciju centru. Vietējās un reģionālās iestādes var sazināties ar centru un sadarboties ilgtermiņa stratēģiju un kopīgu projektu izstrādē.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments

[Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments](#) (EISI) ir nozīmīgs ES finansēšanas instruments Eiropas zaļā kursa īstenošanā un svarīgs instruments, kas palīdz sasniegt Savienības dekarbonizācijas mērķus 2030. un 2050. gadam. Tas atbalsta augstas veikspējas, ilgtspējīgu un efektīvi savstarpēji savienotu Eiropas tīklu attīstību transporta, enerģētikas un digitālo pakalpojumu jomā. EISI ieguldījumi finansē projektus trūkstošo savienojumu aizpildīšanai ES enerģētikas, transporta un digitālo tīklu pamatstruktūrā. EISI sniedz labumu visu dalībvalstu iedzīvotājiem, jo šis instruments atvieglo ceļošanu un padara to ilgtspējīgāku, uzlabo Eiropas energoapgādes drošību, dod iespēju plašāk izmantot atjaunīgo enerģiju, kā arī veicina valsts pārvaldes iestāžu, uzņēmumu un iedzīvotāju pārrobežu sadarbību.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

TP Eiropas energoefektivitātes jomā

[Eiropas Energoefektivitātes fonda tehniskās palīdzības mehānisms](#) atbalsta publiskos saņēmējus tādu ilgtspējīgas enerģijas ieguldījumu programmu izstrādē, kuriem varētu piesaistīt banku finansējumu. Šie projekti attiecas uz energoefektivitātes nozari, mazapjoma atjaunīgo enerģiju un/vai sabiedriskā transporta iniciatīvām. Mehānisma mērķis ir mazināt plaisu starp ilgtspējīgas enerģētikas plāniem un reāliem ieguldījumiem, atbalstot visas darbības, kas nepieciešamas, lai sagatavotu ieguldījumus ilgtspējīgas enerģētikas projektos.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

InvestEU konsultāciju centrs

[InvestEU konsultāciju centrs](#) papildina *InvestEU* fondu, atbalstot investīciju projektu apzināšanu, sagatavošanu un attīstīšanu visā Eiropas Savienībā. Eiropas Komisijas pārvaldītais un no ES budžeta finansētais centrs savieno projektu iniciatorus un starpniekus ar konsultatīvajiem partneriem, kuri tieši sadarbojas, lai palīdzētu projektiem sasniegt finansēšanas posmu. Centrs ir centrālais piekļuves punkts projektu iniciatoriem un starpniekiem, kas meklē konsultatīvo atbalstu un tehnisko palīdzību saistībā ar centralizēti pārvaldītiem ES ieguldījumu fondiem.

Tehniskā palīdzība pielāgošanās jomā

Taisnīgas pārkārtošanās platforma

[Taisnīgas pārkārtošanās platforma](#) (JTP) ir vienots piekļuves punkts, lai sniegtu atbalstu un zināšanas par Eiropas pāreju uz ilgtspējīgu, klimatneitrālu ekonomiku. Platforma ir galvenais ES instruments, kas palīdz dalībvalstīm un reģioniem piekļūt atbalstam, kas pieejams ar Taisnīgas pārkārtošanās mehānisma starpniecību, nodrošinot godīgu un taisnīgu pārkārtošanos, kurā neviens cilvēks vai reģions nav atstāts novārtā.

